

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001
Тел.: +380 44 278-37-23, факс: +380 44 271-17-83
E-mail: themis@minjust.gov.ua
http://www.minjust.gov.ua
Код ЄДРПОУ 00015622

№ _____
На № _____

Національна поліція України
вул. Академіка Богомольця, 10,
м. Київ, 01601

**Головне управління Національної
поліції в Одеській області**
вул. Єврейська, 12, м. Одеса, 65014

**Національна академія
внутрішніх справ України**
пл. Солом'янська, 1, м. Київ - ДСП,
03035

Щодо виконання рішення Європейського суду
з прав людини у справі «Горковлюк та Кагановський проти України».

ВРС 13 НАВС	
Вх. №	5116
19	11
20	18
кількість аркушів:	3
додаток	2

04 жовтня 2018 року Європейським судом з прав людини (далі – Європейський суд) було ухвалено остаточне рішення у справі «Горковлюк та Кагановський проти України».

У цій справі Європейський суд констатував порушення статті 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (далі – Конвенція) у зв'язку з непроведенням ефективного розслідування на національному рівні скарги першої заявниці на жорстоке поводження працівників міліції пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з необґрунтованою тривалістю кримінального провадження щодо неї, а також порушення статті Першого протоколу до Конвенції у зв'язку з неможливістю повернення другому заявнику його товарів чи відшкодування йому вартості майна, що була спричинена бездіяльністю державної виконавчої служби.

Крім того, Європейський суд зобов'язав державу сплатити заявникам 15 000 (п'ятнадцять тисяч) євро відшкодування моральної шкоди та 300 (триста) євро спільно та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись заявникам, в якості відшкодування судових витрат, понесених під час провадження у Європейському суді.

Факти справи та суть порушень викладено у стислому викладі рішення, що додається.

430519 Відповідно до ст. 2 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» (далі – Закон) та п. 1 ст. 46 Конвенції рішення Європейського суду є обов'язковими для виконання.

Під виконанням рішення Європейського суду слід розуміти виплату відшкодування, а також вжиття державою додаткових заходів індивідуального

УВ Міністерство юстиції України
45600/7250-30-18/5.2.2 від
12.11.2018

характеру, спрямованих на усунення конкретного порушення визначеного в рішенні Європейського суду, відновлення попереднього юридичного стану заявника, перегляду справи судом, включаючи відновлення провадження у справі, та заходів загального характеру, спрямованих на усунення підстави для надходження до Європейського суду аналогічних заяв проти України у майбутньому.

За цими критеріями Комітет міністрів Ради Європи (далі – КМ РЄ) здійснює оцінку виконання державою рішень Європейського суду, виходячи з інформації, наданої державними органами щодо заходів, вжитих на виконання вказаних рішень. Відповідні положення закріплені у Правилах КМ РЄ щодо контролю за виконанням рішень Європейського суду та умов дружнього врегулювання (10 травня 2006 року).

Обсяг та суть заходів загального та індивідуального характеру, необхідних для виконання кожного конкретного рішення Європейського суду, безпосередньо залежать від характеру порушень, констатованих Європейським судом.

Констатуючи у цій справі порушення статті 3 Конвенції Європейський суд звернув увагу на те, що:

«78...Суд підкреслює, що у випадках, коли особа висуває небезпідставну скаргу на серйозне жорстоке поводження з нею працівників міліції, яке було таким, що порушує статтю 3 Конвенції, це положення вимагає проведення ефективного офіційного розслідування, здатного призвести до встановлення та покарання винних осіб...»

«84. Слід зазначити, що державні органи зрештою дійшли висновку, що перша заявниця просто захищала своє майно та репутацію від незаконних дій працівників міліції (див. пункти 35 та 38). Проте, незважаючи на такий висновок, перша заявниця виступала в ролі обвинуваченої у цьому провадженні. Більше того, органам влади знадобилося дев'ять з половиною років, щоб дійти цього висновку, і він жодним чином не вплинув на відповідальність працівників міліції у зв'язку з небезпідставною скаргою першої заявниці на жорстоке поводження».

«85. У світлі зазначеного, Суд доходить висновку, що на національному рівні не було проведено ефективного розслідування скарги першої заявниці на жорстоке поводження працівників міліції».

З огляду на викладене, а також на характер порушень, встановлених Європейським судом у справі «Горковлюк та Кагановський проти України», з метою забезпечення належного виконання рішення Європейського суду у цій справі та попередження аналогічних порушень в майбутньому просимо:

1) Забезпечити дотримання положень національного законодавства Конвенції, практики Європейського суду, щодо недопущення працівниками правоохоронних органів жорстокого поводження із особами під час їх затримання;

2) Забезпечити доведення висновків Європейського суду у цій справі до відома працівників правоохоронних органів всіх рівнів для врахування в роботі;

3) Національній академії внутрішніх справ – забезпечити якісну професійну підготовку працівників правоохоронних органів всіх рівнів з питань вивчення Конвенції та практики Європейського суду, зокрема щодо недопущення жорстокого поводження з особами під час затримання та тримання під вартою;

Принадно повідомляємо, що найближчим часом офіційний переклад вказаного рішення буде надруковано у збірнику нормативно-правових актів «Офіційний вісник України» та розміщено на сайті Міністерства юстиції України (www.minjust.gov.ua).

З метою забезпечення належного звітування держави перед КМ РЄ просимо повідомити про результати розгляду цього листа до **30 листопада 2018 року**.

Додаток: стислий виклад рішення у вказаній справі на 2 арк.

**Заступник Міністра –
Уповноважений у справах
Європейського суду з прав людини**

Іван ЛІЩИНА

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ГОРКОВЛЮК ТА КАГАНОВСЬКИЙ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF GORKOVLYUK AND KAGANOVSKIY v. UKRAINE)
(Заява № 49785/06)

Стислий виклад рішення від 04 жовтня 2018 року

24.07.2001 працівники Приморського РВ ОМУ УМВС України в Одеській області (далі – працівники міліції) здійснили обшук приміщення фірми, де працювала перша заявниця, та вилучили велику кількість харчової продукції, яка належала другому заявнику. Цього ж дня між першою заявницею та працівниками міліції сталася сутичка, в результаті якої вона зазнала тілесних ушкоджень. У зв'язку з цим перша заявниця зверталась зі скаргами до Приморської районної прокуратури м. Одеси, прокуратури м. Одеси, Генеральної прокуратури України та судів з проханням визнати дії працівників міліції незаконними та зобов'язати їх публічно попросити у неї вибачення.

У грудні 2001 року суд направив скаргу першої заявниці до прокуратури Суворовського району м. Одеси, яка відмовила першій заявниці у порушенні кримінальної справи щодо працівників міліції за відсутністю в їхніх діях складу злочину. Перша заявниця намагалася оскаржити цю постанову у судах, проте безрезультатно, оскільки її апеляційна скарга була вочевидь загублена працівниками суду.

Разом з цим у вересні 2001 року щодо першої заявниці було порушено кримінальну справу за підозрою у заподіянні працівникам міліції легких тілесних ушкоджень. До першої заявниці було застосовано запобіжний захід у вигляді підписки про невиїзд, справу двічі повертали на новий розгляд та зрештою через майже вісім років судом її було виправдано, а застосування до неї сили працівниками міліції визнано незаконним та свавільним.

Другий заявник також оскаржив дії працівників міліції щодо незаконної виїмки та передання на зберігання приватній фірмі харчової продукції. Після невдалих спроб оскаржити до органів прокуратури обшук та виїмку, другий заявник подав позов до Господарського суду Одеської області, вимагаючи повернення його власності та компенсації за втрачений прибуток. Проведення завершилося ухваленням рішення та встановленням, що виїмка була здійснена в рамках кримінальної справи, відкриття якої було визнано незаконним. Крім цього, Господарський суд Одеської області встановив, що державна виконавча служба не вжила жодних заходів для забезпечення виконання рішення про повернення другому заявнику його власності.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) перша заявниця скаржилася за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на непроведення ефективного розслідування на національному рівні її твердження про жорстоке поводження працівників міліції; за пунктом 1 статті 6 Конвенції на надмірну тривалість кримінального провадження щодо неї, а також на порушення статті 2 Протоколу № 4 та статті 5 Протоколу № 7 до Конвенції. Другий заявник скаржився на порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції у зв'язку з виїмкою продукції, яка йому належала, передання її приватній фірмі та на незаконну бездіяльність державної виконавчої служби у зв'язку із невиконанням ухваленого на його користь рішення господарського суду.

Розглянувши скаргу за статтею 3 Конвенції Європейський суд звернув увагу на суперечку між першою заявницею та працівниками міліції, в результаті якої і вона, і працівники міліції зазнали тілесних ушкоджень. Проте лише працівники міліції вважалися потерпілими у зв'язку з цією подією. Європейський суд також вказав, що не було жодних ознак вжиття слідчим дій для встановлення істини та притягнення до відповідальності винних осіб, та на різні процесуальні перешкоди та упущення державних органів, які не дозволили першій заявниці оскаржити постанову прокурора про відмову у порушенні кримінальної справи. З огляду на це Європейський суд констатував порушення статті 3 Конвенції.

Європейський суд констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з тим, що основна затримка у провадженні, понад сім років, була спричинена дворазовим поверненням справи на новий розгляд.

Розглянувши скаргу другого заявника, Європейський суд вказав, що національними судами було встановлено незаконність вилучення працівниками міліції майна другого заявника та його передання приватній фірмі, а також визнано, що відповідальність за те, що він не міг повернути свої

товари та отримати відшкодування, несла державна виконавча служба. У зв'язку з цим Європейський суд констатував порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

Інші скарги заявників за пунктом 1 статті 6, статтею 2 Протоколу № 4 та статтею 5 Протоколу № 7 до Конвенції Європейський суд відхилив як явно необґрунтовані, оскільки вони не виявляли жодних ознак порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією або протоколами до неї.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО,

«1. *Оголошує* скаргу першої заявниці за статтею 3 Конвенції на відсутність ефективного розслідування на національному рівні її тверджень про жорстоке поведіння працівників міліції, її скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції про тривалість кримінального провадження щодо неї та скаргу другого заявника за статтею 1 Першого протоколу про порушення його права власності – прийнятними;

2. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати питання прийнятності та суті скарг першої заявниці за: пунктом 1 статті 6 щодо тривалості цивільного провадження щодо неї; статтею 2 Протоколу № 4 щодо застосування до неї запобіжного заходу у вигляді підписки про невиїзд за межі міста; та статтею 1 Першого протоколу щодо вилучення працівниками міліції майна її чоловіка;

3. *Оголошує* решту скарг у заяві неприйнятними;

4. *Постановляє*, що було порушено процесуальний аспект статті 3 Конвенції щодо першої заявниці;

5. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції щодо першої заявниці у зв'язку з тривалістю кримінального провадження щодо неї;

6. *Постановляє*, що було порушено статтю 1 Першого протоколу щодо другого заявника;

7. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:

(i) 10 000 (десять тисяч) євро та додаткову суму будь-якого податку, що може нараховуватись, першій заявниці, пані Ірині Валеріївні Горковлюк, в якості відшкодування моральної шкоди;

(ii) 5 000 (п'ять тисяч) євро та додаткову суму будь-якого податку, що може нараховуватись, другому заявнику, пану Станіславу Юлійовичу Кагановському, в якості відшкодування моральної шкоди;

(iii) 300 (триста) євро спільно та додаткову суму будь-якого податку, що може нараховуватись заявникам, в якості відшкодування судових витрат, понесених під час провадження у Суді;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

8. *Відхиляє* решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції».